

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI (2012. DECEMBER 8.)

3. osztály

Megoldások és pontozási útmutató

1. feladat (2 pont):

Gyűjtsétek össze a lehető legtöbb (de legalább hat) szót vagy kifejezést, amely a „kicsi” szóval rokon értelmű! (Ugyanannak a szónak -ka / -ke képzős változata nem számít újabb szónak.)

Pontozás: Összegyűjtött hat szóért, kifejezésért **1 pont**, további háromért vagy többért **2 pont**.

Várható szavak: kicsiny, pici, piciny, pindur/-ka/-i, icipici, iciri-piciri, apró, pirinyó, kis, pöttöm, csöpp/-nyi, parány/-i, mini, miniatúr, liliputi, nyúlfarknyi, fikarcnyi, töpörödött, tőpszli.

Ugyanannak a szónak -ka/-ke kicsinyítő képzővel ellátott változatát ne számítsuk újabb szónak, pl.: piciny/picinyke!

2. feladat (5 pont):

A keresztrejtvények megfejtésével a kezdőbetűket összeolvasva öt régi magyar fiúnevet találhattok. Melyek ezek?

- a)

Ö	S	Z	V	É	R				
R	I	K	K	A	N	C	S		
S	U	T	T	Y	O	M	B	A	N

 A ló és a szamár keresztezéséből született állat
A híreket hangosan kiáltó utcai újságárus
Alattomban
- b)

E	L	E	K			
T	E	G	E	Z		
E	B	C	S	O	N	T

 Híres népmese gyűjtő: apó
Nyílvevőket tartó tok az íjász hátán vagy oldalán
„... beforr.” Szólás, megfelel annak, hogy „Rossz pénz nem vész el.”
- c)

A	T	T	I	L	A
B	I	C	E	G	
A	L	T	A	T	Ó

 A hunok királya
Sántikál
József Attila verse a kis Balázshoz
- d)

O	S	K	O	L	A	
N	E	S	Z			
D	Ö	B	R	Ö	G	I

 Iskola régiezen
Halk zaj
Az uraság, akit Ludas Matyi háromszor is megleckéztetett
- e)

L	I	D	É	R	C
É	D	E	N		
L	Á	P	O	S	

 Lángocska alakjában megjelenő, kísérteties lény a magyar mitológiában
Az első emberpár lakhelye a kiüzetésig
Mocsaras

Pontozás: Az öt név: ÖRS, ETE, ABA, OND, LÉL. Minden megtalált név **1-1 pont**.

Figyelem! Az Ete név az Edével könnyen félrehallható, ezért a nem egyértelmű esetben inkább kérdezzünk rá, mondassuk el még egyszer!

Szabadon választott produkció

Szemponatok a pontozáshoz (0-tól 9 pontig):

- témaválasztás, kidolgozottság
- az előadás színvonala (változatosság, ötletesség stb.)
- az előadás nyelvi minősége (hangerő, artikuláció, szókincs stb.)
- csapatszellem, felkészültség

**BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI (2012. DECEMBER 8.)**

4. osztály

Megoldások és pontozási útmutató

1. feladat (2 pont):

Gyűjtsétek össze a lehető legtöbb (de legalább öt) szót vagy kifejezést, amely a „sír” igével rokon értelmű!

Pontozás: Összegyűjtött öt szóért, kifejezésért **1 pont**, további háromért vagy többért **2 pont**.

Várható szavak: pityereg, zokog, könnyezik, rí, bömböl, itatja az egereket, hullatja a könnyeit, bög, sírdogál, hüppög. (Nem valószínű, hogy elhangzik, de ha igen, akkor el kell fogadni a rőköl kifejezést is.)

2. feladat (5 pont):

A keresztrejtvények megfejtésével a kezdőbetűket összeolvasva öt igét találhattok. Melyek ezek?

a)

T	E	G	E	Z	
O	S	K	O	L	A
L	I	D	É	R	C

Nyílvesszőket tartó tok az íjász hátán vagy oldalán

Iskola régiesen

Lángocska alakjában megjelenő, kísérteties lény a magyar mitológiában

b)

V	A	J	K	
É	D	E	N	
D	Á	R	D	A

Szent István eredeti neve

Az első emberpár lakhelye a kiűzetésig

Hosszú, szűrő- és hajítófegyver

c)

F	U	T	Ó						
E	L	E	K						
D	Í	N	O	M	D	Á	N	O	M

Az egyik sakkfigura

Híres népmese gyűjtő: apó

Zenés, énekes mulatozás, iszogatás

d)

S	U	T		
Ü	R	E	G	
L	Á	P	O	S

Kisebb zug a kemence mögött

Odú, kisebb barlang

Mocsaras

e)

J	U	R	T	A	
U	J	J	O	N	G
T	A	R			

Lovasnomád népek lakósátra

Örvendezik, repes örömeiben

Kopasz

Pontozás: Az öt ige: TOL, VÉD, FED, SÜL, JUT. Minden megtalált ige **1-1 pont**.

Szabadon választott produkció

Szemponatok a pontozáshoz (0-tól 9 pontig):

- témaválasztás, kidolgozottság
- az előadás színvonala (változatosság, ötletesség stb.)
- az előadás nyelvi minősége (hangerő, artikuláció, szókinés stb.)
- csapatszellem, felkészültség

**BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI (2012. DECEMBER 8.)**

5. osztály

Megoldások és pontozási útmutató

1. feladat (2 pont):

Gyűjtsétek össze a lehető legtöbb (de legalább öt) szót vagy kifejezést, amely a „fut” igével rokon értelmű!

Pontozás: Összegyűjtött öt szóért, kifejezésért **1 pont**, további háromért vagy többért **2 pont**.

Várható szavak: szalad, futkos, rohan, vágtazik, kocog, galoppol, trappol, száguld, nyargal. (Ne fogadjuk el a siet, igyekszik és hasonló kifejezéseket!)

2. feladat (5 pont):

A keresztrejtvények megfejtésével a kezdőbetűket összeolvasva öt becenevet találhattok. Melyek ezek?

a)

Á	L	M	O	S			
G	É	M	E	S			
I	N	G	O	V	Á	N	Y

Árpád vezér apja
Jellegzetes kút a Hortobágyon
Láp, posvány

b)

É	R	E	M			
V	A	R	K	O	C	S
I	G	R	I	C		

„Az ...-nek két oldala van.”
Régi hajviselet hajfonata
Középkori énekmondó

c)

E	M	E	S	E			
R	I	K	K	A	N	C	S
A	S	Z	A	L			

A magyar mitológia asszonya, Álmos édesanyja
Híreket kikiáltó utcai hírlapárus
Gyümölcsöt szárít

d)

I	B	O	L	Y	A		
Z	U	G					
A	L	A	M	U	S	Z	I

A Viola magyar megfelelője
Kisebb elrejtett szeglet
Sunyi

e)

I	M	R	E	
C	I	F	R	A
A	L	M	A	

Szent István ugyancsak szentté avatott fia: ... herceg
A „zöld ablakos palota” jelzője
A tiltott gyümölcs

Pontozás: Az öt becenév: ÁGI, ÉVI, ERA, IZA, ICA. Minden megtalált név **1-1 pont**.

Szabadon választott produkció

Szemponatok a pontozáshoz (0-tól 9 pontig):

- témaválasztás, kidolgozottság
- az előadás színvonala (változatosság, ötletesség stb.)
- az előadás nyelvi minősége (hangerő, artikuláció, szókincs stb.)
- csapatszellem, felkészültség

**BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI (2012. DECEMBER 8.)**

6. osztály

Megoldások és pontozási útmutató

1. feladat (2 pont):

Gyűjtsétek össze a lehető legtöbb (de legalább hat) szót vagy kifejezést, amely az „alszik” igével rokon értelmű!

Pontozás: Összegyűjtött hat szóért, kifejezésért **1 pont**, további háromért vagy többért **2 pont**.

Várható szavak: durmol, szundít, szendereg, szunnyad, szunnyadozik, szunyókál, bóbiskol, hál, szunyál, húzza a lóbórt, bevágta a szunyát, szundikál, horpaszt. (Ne fogadjuk el az aluszik szót szinonimának, továbbá a horkol, álmodik jelentésű szavakat!)

2. feladat (5 pont):

A keresztrejtvények megfejtésével a kezdőbetűket összeolvasva öt nevet találhattok. Melyek ezek?

a)

P	Ü	N	K	Ö	S	D
Á	R	P	Á	D		
L	Á	S	Z	L	Ó	

A húsvét utáni egyházi ünnep

Álmos fia

Szent lovagkirályunk

b)

E	J	,	R	Á	É	R	Ü	N	K		
T	E	G	E	Z							
A	N	Y	Á	M	A	S	S	Z	O	N	Y

Pató Pál úr szavajárása: „... arra még!”

Nyílvevesszőket tartó tok az íjász hátán vagy oldalán

Pipogya, gyáva: „... katonája”

c)

E	T	E	L	K	Ö	Z		
D	Í	N	O	M	Á	N	O	M
E	L	E	K					

A vándorló magyarság egyik átmeneti szállásterülete

Zenés, énekes mulatozás, iszogatás

Híres népmese gyűjtő: apó

d)

T	A	R	S	O	L	Y
A	L	F	R	É	D	
S	U	T				

Eleink díszes lemezzel borított, övön hordott kis bőrtáskája

Az első magyar olimpiai bajnok: Hajós ... (1896, Athén)

Kisebb zug, szeglet a kemence mögött

e)

L	O	P									
E	P	E	K	E	D	I	K				
A	L	L	I	T	E	R	Á	C	I	Ó	

Oroz

Áhítozik, vágyódik

Betűrím, a szókezdő hangok összecsengése egy verssoron belül

Pontozás: Az öt név: PÁL, ETA, EDE, TAS, LEA. Minden megtalált név **1-1 pont**.

Figyelem! Az Ede név az Etével könnyen félrehallható, ezért a nem egyértelmű esetben inkább kérdezzünk rá, mondassuk el még egyszer!

Szabadon választott produkció

Szempontok a pontozáshoz (0-tól 9 pontig):

- témaválasztás, kidolgozottság
- az előadás színvonala (változatosság, ötletesség stb.)
- az előadás nyelvi minősége (hangerő, artikuláció, szókinés stb.)
- csapatszellelem, felkészültség

**BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI (2012. DECEMBER 8.)**

7. osztály

Megoldások és pontozási útmutató

1. feladat (2 pont):

Gyűjtsétek össze a lehető legtöbb (de legalább hét) szót vagy kifejezést, amely a „beszél” igével rokon értelmű!

Pontozás: Összegyűjtött hét szóért, kifejezésért **1 pont**, további háromért vagy többért **2 pont**.

Várható szavak: szól, mond, közöl, hablatyol, karattyol, fecseg, fecserészik, hadovál, csacsog, locsog, rizsázik, jártatja a száját, löki a sódert, szövegel, dumál, dumcsizik.

2. feladat (5 pont):

A keresztrejtvények megfejtésével a kezdőbetűket összeolvasva öt melléknevet találhattok. Melyek ezek?

a)

B	É	R	C	
Ú	J	R	A	
S	A	J	K	A

Hegyorom, sziklacsúcs
„Itt van az ősz, itt van”
Kisebb evezős hajó, csónak

b)

R	O	D	O	S	T	Ó
Ő	G	Y	E	L	E	G
T	Ú	R	O	S		

Itt töltötte száműzetését II. Rákóczi Ferenc
Céltalanul, báméskodva járkál, lézeng
„Közös lónak a háta.”

c)

T	Á	R	O	G	A	T	Ó
A	L	F	R	É	D		
R	I	K	K	A	N	C	S

Kiszélesedő végű fúvós hangszer, a kuruc kor jelképe
Az első magyar olimpiai bajnok: Hajós ... (1896, Athén)
A híreket hangosan kiáltó utcai újságárus

d)

K	É	P	Z	Ő				
I	G	R	I	C				
S	O	M	F	O	R	D	Á	L

Toldalékfajta
Középkori énekmondó
Lopódzik, oson

e)

H	I	T	S	Z	E	G	Ő
I	M	R	E				
Ú	J	O	N	C			

Az esküjét meg nem tartó, áruló
Szent István ugyancsak szentté avatott fia
Frissen bevonult sorkatona

Pontozás: Az öt melléknév: BÚS, RŐT, TAR, KIS, HIÚ. Minden megtalált melléknév **1-1 pont**.

Szabadon választott produkció

Szemponatok a pontozáshoz (0-tól 9 pontig):

- témaválasztás, kidolgozottság
- az előadás színvonala (változatosság, ötletesség stb.)
- az előadás nyelvi minősége (hangerő, artikuláció, szókinés stb.)
- csapatszellem, felkészültség

**BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY
ORSZÁGOS DÖNTŐ – SZÓBELI (2012. DECEMBER 8.)**

8. osztály

Megoldások és pontozási útmutató

1. feladat (2 pont):

Gyűjtsétek össze a lehető legtöbb (de legalább hét) szót vagy kifejezést, amely a „nevet” igével rokon értelmű!

Pontozás: Összegyűjtött hét szóért, kifejezésért **1 pont**, további háromért vagy többért **2 pont**.

Várható szavak: kacag, röhög, vihog, nevetgél, vihorászik, hahotázik, röhécsel, kuncog, kacarászik, heherézik, derül, mosolyog, bazsalyog, somolyog, vigyorog.

2. feladat (5 pont):

A keresztrejtvények megfejtésével a kezdőbetűket összeolvasva öt főnevet találhattok. Melyek ezek?

- a)

B	O	T	O	N	D
O	R	O	Z		
R	U	B	I	K	

 Történelmi hős, aki a monda szerint bárdjával betörte Bizánc kapuját
Lop
Játékairól híres feltaláló: ... Ernő
- b)

S	A	J	K	A					
Á	L	L	H	A	T	A	T	O	S
S	A	L	A	M	O	N			

 Kisebb evezős hajó, csónak
Kitartó, fáradhatatlan
A visegrádi vár egyik tornyába zárt magyar király
- c)

L	Á	S	Z	L	Ó
É	L	T	E	S	
K	É	P	Z	Ő	

 Szent lovagkirályunk
Idős, öreg
Toldalékfajta
- d)

T	Á	R	O	G	A	T	Ó
Ő	G	Y	E	L	E	G	
R	O	D	O	S	T	Ó	

 Kiszélesedő végű fúvós hangszer, a kuruc kor jelképe
Céltalanul, báméskodva járkal, lézeng
Itt töltötte száműzetését II. Rákóczi Ferenc
- e)

F	Ő	N	I	X					
O	R	S	Z	Á	G	A	L	M	A
K	O	P	P	Á	N	Y			

 A hamvaiból újjáéledő mitológiai madár
Királyi jelvény, uralkodói jelkép
Szent István ellen fellázadt, a hatalmat követelő vezér

Pontozás: Az öt főnév: BOR, SÁS, LÉK, TŐR, FOK. Minden megtalált főnév **1-1 pont**.

Szabadon választott produkció

Szemponatok a pontozáshoz (0-tól 9 pontig):

- témaválasztás, kidolgozottság
- az előadás színvonala (változatosság, ötletesség stb.)
- az előadás nyelvi minősége (hangerő, artikuláció, szókinés stb.)
- csapatszellem, felkészültség